

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นบทบาทสำคัญของพระสงฆ์มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา พระสงฆ์ถือว่าเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระบรมศาสดาของพุทธศาสนิกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจ เผยแผ่สืบสาน และถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถือเป็นภารกิจสำคัญที่พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติ นอกจากนั้นแล้วการปฏิบัติและการดำรงชีวิตของพระภิกษุสงฆ์ตาม พระธรรมวินัยจะเป็นการสร้างศรัทธา ความเลื่อมใส สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข พระสงฆ์มีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จ ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบไป ดังคำที่กล่าวว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ จะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบไปได้ก็ด้วยอาศัย พระสงฆ์เป็นสำคัญ เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสงฆ์ทุก ๆ ระดับ ซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนและมีบทบาทหน้าที่โดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงสืบไป^๑ ดังพระพุทธดำรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่พสกนิกรและมนุษย์ อย่าไปโดยทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมมีความงามในเบื้องต้น มีความงามในท่ามกลาง และความงามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์ครบถ้วน”^๒

บทบาทการทำงานเผยแผ่ของพระสงฆ์ไทยเป็นการสนองพระพุทธประสงค์^๓ ซึ่งเป็นไปตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงดำเนินมาตั้งแต่สมัยที่พระพุทธองค์ทรงมีพระชนม์ชีพ พระพุทธเจ้าทรงประกาศเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนา ทำการสั่งสอนเวไนยสัตว์ทั้งหลายตั้งแต่ได้ตรัสรู้ธรรมใหม่ ๆ จนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพานเป็นเวลาถึง ๔๕ พรรษา หลักคำสอนที่พระองค์ทรงประกาศเผยแผ่ทั้งหมดที่จัดรวบรวมไว้ในพระไตรปิฎกมีถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย ประสงค์ที่จะช่วยมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์ ทรงมุ่งหวัง

^๑ กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), คำนำ.

^๒ วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐.

^๓ สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, **พระไตรปิฎกฉบับประชาชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๕.

ที่จะให้เกิดประโยชน์สุขแก่ชาวโลก ดังนั้นจะเห็นว่าตลอดระยะเวลาที่พระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ จะไม่วางเว้นจากงานสอนหรือการเผยแผ่เลย แม้แต่ในวาระสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพขณะที่ใกล้จะปรินิพพานอยู่แล้ว ก็ยังทรงทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะ เช่น ได้แสดงธรรมแก่สุภัททปริพาชก และทรงอนุญาตให้สุภัททะได้บวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาแล้วสุภัททะก็ได้บรรลุอรหัตตผลในเวลาต่อมา ซึ่งนับว่าเป็นพระอรหันต์รูปสุดท้ายที่เป็นผลงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาครั้งสุดท้ายของพระพุทธเจ้า

พระสงฆ์จึงมีบทบาทเป็นอย่างมากสำหรับชุมชนแบบชนบทและหากรู้จักดำเนินการให้ดี พระสงฆ์นั่นเองจะเป็นผู้ที่สามารถนำชุมชนไปสู่ความเจริญได้โดยวิธีทางที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านยังอยู่ในสภาพที่ดีและความสัมพันธ์แบบนี้มีลักษณะพิเศษจำเพาะ คือ พระสงฆ์เป็นผู้เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริงชาวบ้านให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังพระด้วยความเคารพนับถือและเชื่อฟังนี้เกิดจากความเลื่อมใสศรัทธาไม่ได้เกิดจากความเกรงกลัว อำนาจการกระทำจึงเป็นไปด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังได้ผลสำเร็จของงานพร้อมทั้งผลทางจิตใจของผู้ทำงานด้วย^๔ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมไทย คือ พระสงฆ์ทำหน้าที่สังเคราะห์เป็นหลักงานสังเคราะห์นี้พระสงฆ์จะทำได้โดยตรง คือ การสังเคราะห์จิตใจเป็นหลักส่วนการสังเคราะห์ทางวัตถุมีโดยอ้อมด้วยการแนะนำชักจูงผู้อื่นให้กระทำ หรือนำสั่งของมาบริจาคนำปันกันแต่เป็นกิจกรรมชั่วคราวส่วนการสังเคราะห์ทางจิตใจของพระสงฆ์ที่ทำได้คือ ๑) การให้คำแนะนำทางจิตใจเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ๒) การเป็นที่พึ่งให้ความร่มเย็นทางจิตใจด้วยการประพาสจิตเป็นตัวอย่างตลอดจนสถานที่ของวัดสงฆ์เป็นองค์ประกอบด้านที่จะเลี้ยงจิตใจ ๓) การให้คำแนะนำปรึกษาด้านอื่น ๆ เช่น ทางด้านวิชาการ ๔) ในสังคมชนบทที่กำลังพัฒนาพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะเป็นผู้ชี้ช่องทางเสนอแนะให้ความคิดริเริ่มตลอดจนเป็นที่ปรึกษาแก่ชาวบ้านได้ ๕) การสังเคราะห์บำรุงขวัญเป็นบทบาทในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับประชาชนทั่วไปเพื่อเป็นสิริมงคลจิตใจ^๕

บทบาทการเผยแผ่ของพระสงฆ์ในยุคปัจจุบัน พุทธศาสนิกชนกล่าวว่า บทบาทที่พระสงฆ์ทำได้สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประการ คือ เผยแผ่ด้วยให้ปริยัติ (การศึกษา) เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ พัฒนาสู่ความคิดที่สามารถพิจารณาได้เอง เผยแผ่ด้วยการทำให้ดู (ปฏิบัติ) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และสร้างความสนใจต่อผู้พบเห็น และเผยแผ่ด้วยการมีความสุขให้ประจักษ์ (ปฏิเวธ) จนเกิดความไว้วางใจในแนวทาง ส่งผลต่อการริเริ่มประพฤติปฏิบัติตาม^๖ ส่วนพระสงฆ์ที่ออกไปแสดงบทบาทต่อชุมชนนั้น เนื่องด้วยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้เพิ่มบทบาทด้านการศึกษาสังเคราะห์ และด้านสาธารณสงเคราะห์ ให้พระสงฆ์มีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมที่เห็นได้ชัดคือ เป็นผู้นำทางศีลธรรม เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านจิตใจ และส่งเสริมการให้การศึกษาระยะ แก่เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณวัด และชุมชน

^๔ พระราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมปุตฺโต), พระพุทธศาสนากับสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๔๒.

^๕ พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยูร ธมฺมปุตฺโต), บทบาทของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิธานกุล, ๒๕๑๖), หน้า ๕๘-๖๓.

^๖ เบลูจา มังคละพฤกษ์, พระกับการเมืองหลวงตามหาบัวกับทักษิณบนเวทีเหตุการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย, (นนทบุรี : บ้านหนังสือ, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐.

ใกล้เคียง พระสงฆ์ในชนบทมีความผูกพันกับชุมชนอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากในแต่ละฤดูกาลมักจะมีกิจกรรมที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับศาสนาและจารีตประเพณีในชุมชนนั้น ๆ ล้วนเป็นการเสริมบทบาท และสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน นอกจากนั้นบทบาทที่สำคัญยิ่ง และปรากฏอยู่ทั่วไป ได้แก่ การเข้าไปสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการเข้าไปบรรยายธรรมแบบผสมผสานกับศาสตร์ปัจจุบัน ตามหน่วยงานทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชนซึ่งเป็นบทบาทเชิงรุก^๗ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปรากฏชัด คือ บทบาทของ พระพะยอม กลฺยาโณ ซึ่งท่านแสดงออกอย่างโดดเด่นใน ๓ คือ บทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้วยการถ่ายทอดหลักธรรมให้สอดคล้องเหมาะสมต่อกลุ่มผู้ฟัง บทบาทของผู้ปกป้องพระธรรมวินัย ด้วยการยึดรูปแบบ และหลักการอย่างเคร่งครัด แต่หากมีพระสงฆ์ถูกกล่าวหาว่ามีความผิดท่านพร้อมพิสูจน์ หากพบก็เรียกร้องให้สละสมณเพศ และบทบาทผู้นำในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพผู้ด้อยโอกาส ผ่านการฝึกอาชีพ ทั้งยังดูแลรับเลี้ยงผู้ยากไร้ ให้โอกาส เพื่อการพัฒนาตนเองจนสามารถนำไปปรับใช้ในอนาคตดังนั้น บทบาทของท่านจึงนับว่าเป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยใช้วัดเป็นสถานที่เรียนรู้ และส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน^๘ นอกจากนั้นพระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ ยังได้กล่าวถึงบทบาทหลักของพระสงฆ์ว่ามี ; ประการคือ ประการแรกท่านพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ให้แก่ประชาชน ด้วยการแนะนำให้ประพฤติตามหลักพระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่โอกาสประการที่สองท่านทำหน้าที่เป็นผู้ให้การศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่น ด้วยการส่งเสริมให้มีการเรียนและสอบธรรมศึกษาแก่เยาวชน ประการที่สามท่านเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ อาทิ การเป็นผู้นำในการทำงาน การเป็นผู้ประสานเพื่อให้เกิดการร่วมมือจากทุกฝ่าย เป็นผู้ริเริ่มในการก่อตั้งมูลนิธิ เพื่อการศึกษาและการพัฒนา นอกจากนั้นท่านยังเป็นวิทยากรให้ความรู้และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทนั้นจะเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จได้ ต้องได้รับการเรียกร้อง หรือตอบรับ หรือตอบสนองจากสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่เดียวกับวัด ที่ยังมีวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และความเชื่ออื่นๆ ที่มีอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่พระสงฆ์ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ของประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา^๙

ดังนั้นบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน คือ การสร้างความเจริญให้กับชุมชนลดช่องว่างทางสังคม และขจัดปัญหาความยากจนจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานโดยการเข้าถึงประชาชนทราบถึงปัญหาซึ่งจะเห็นได้ว่าชุมชนในอำเภอหล่มสัก นั้นมีมากจึงต้องก่อให้เกิดชุมชนมีปัญหามากบ้างน้อยบางการที่จะทำให้ชุมชนรวมกันได้ก็ต้องอาศัยความศรัทธาความเชื่อมั่นก็คือพระสงฆ์เพราะพระสงฆ์อยู่กับชุมชนทำให้ทราบปัญหา และสามารถแสดงบทบาทในการช่วยเหลือ

^๗ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), การเผยแผ่เชิงรุก, (กรุงเทพมหานคร : สามลดา, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐-๒๑.

^๘ สมบัติ จันทรวงศ์, อ้างถึงใน เบญจา มังคละพฤกษ์, พระกับการเมืองหลวงตามหาบัวกับทักษิณ บันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย, หน้า ๑๖.

^๙ พระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ, อ้างถึงใน พิชิต คำพลงาม, พระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๙), หน้า ๖๐.

ชุมชนได้มากกว่า พระสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการจะให้วัดเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่ชุมชนอย่างเช่นในอดีต จึงจำเป็นต้องพัฒนาวัดและชุมชนในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมด้านการเผยแผ่เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนพุทธศาสนิกชนนั้น พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะถือกันว่าวัด สถาบันสงฆ์เป็นสถาบันทางจริยธรรม เป็นสถาบันของผู้นำทางด้านจิตใจของสังคม

จากเหตุผลดังกล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนอีกด้วย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเป็นที่ขัดเกลาจิตใจของพุทธศาสนิกชนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑ บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร
- ๑.๓.๒ เปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร
- ๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยอาศัยการศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ตลอดจนถึงวรรณกรรมบทความทางพระพุทธศาสนา เอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการจัดระเบียบสังคม ๒) ด้านการพัฒนาสังคม ๓) ด้านเศรษฐกิจ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ตัวแปรตาม คือ บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการจัดระเบียบสังคม ๒) ด้านการพัฒนาสังคม ๓) ด้านเศรษฐกิจ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ชุมชนตำบลตาลเดี่ยว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวน ๕,๗๖๔ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมดนี้มีประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ รูป/คน

๑) พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ	รองเจ้าคณะอำเภอลำลูกเกด วัดศรีมงคล
๒) พระครูโกศลพัชรวิทย์	เจ้าตำบลลำลูกเกด เขต ๑ วัดทุ่งจันทร์สมุทร
๓) พระครูสิริพัชรโรทัย	เจ้าคณะตำบลตาลเดี่ยว วัดอินทร์เตชะสว่างวาราม
๔) นายปกรณ์ เบ้าชาลี	ปลัดเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว
๕) นายศักดิ์เพชร นามสิมมา	หัวหน้าฝ่ายอำนวยการเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว
๖) นางธีรารัตน์ ยวงคำ	ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว
๗) นายธวัชชัย สนั่นเมือง	ประชาชนตำบลตาลเดี่ยว
๘) นายพรชัย ไชยมา	ประชาชนตำบลตาลเดี่ยว
๙) นายทวีฤทธิ์ แก้วยม	ประชาชนตำบลตาลเดี่ยว

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ในเขตตำบลตาลเดี่ยว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ๑๑ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านขวัญโยนใต้, บ้านตาลเดี่ยว, บ้านน้ำอ้อย, บ้านท่ากกแก, บ้านท่าช้าง, บ้านปากห้วยขอนแก่น, บ้านท่าโก, บ้านท่ากกแก, บ้านใหม่, บ้านร่องไผ่, บ้านศรีสะอาด

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นระยะเวลา ๔ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เช่น การเทศนา การให้ความรู้แก่ประชาชน แนะนำสั่งสอนให้เกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติตนในทางที่ดีงามตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน

พระสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ ในเขตการปกครองตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาชุมชน หมายถึง ผู้ที่มีบทบาท และหน้าที่ ในบทบาทผู้นำ โดยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในการจัดระเบียบสังคม การพัฒนาสังคม และด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาชุมชนด้านการจัดระเบียบสังคม หมายถึง พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินงานบทบาทนักสังคมสงเคราะห์และยังเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและผู้นำชาวบ้านทำให้เกิดความสามัคคีเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่ชุมชนและสังคมในท้องถิ่น

การพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาสังคม หมายถึง พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินงานบทบาทนักสังคมสงเคราะห์และยังเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและผู้นำชาวบ้านทำให้เกิดความสามัคคีเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่ชุมชนและสังคมในท้องถิ่น

การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ หมายถึง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่คนในชุมชน

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๗.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยจะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในชุมชน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์